

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Oboer/1/2017
Identifikačné číslo spisu:	3208200472
Dátum vydania rozhodnutia:	28.09.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Katarína Pramuková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:3208200472.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného: EXEDRA s.r.o., so sídlom P. Pázmaňa 49/3, 927 01 Šaľa, IČO: 36 228 001, zastúpeného advokátskou kanceláriou POLAKOVIČ & PARTNERS s. r. o., so sídlom Výsoká 19, 811 06 Bratislava, IČO: 47 233 559, proti povinným: 1/ U. D., nar. X. R. XXXX., bytom J., 2/ S. D., nar. XX. R. XXXX., bytom J., o vymoženie 4 147,81 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bánovce nad Bebravou pod sp. zn. 5Er/19/2008, o dovolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 22. augusta 2016, č. k. 16CoE/360/2016-72, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 22. augusta 2016, č. k. 16CoE/360/2016-72, uznesenie Okresného súdu Bánovce nad Bebravou z 10. mája 2016, č. k. 5Er/19/2008-56 a uznesenie Okresného súdu Bánovce nad Bebravou zo 14. októbra 2016, č. k. 5Er/19/2008-87 z r u š u j e a v e c v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bánovce nad Bebravou (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „exekučný súd“) uznesením z 10. mája 2016, č. k. 5Er/19/2008-56 exekúciu zastavil podľa ustanovenia § 57 ods. 1 písm. m/ zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení účinnom do 31. marca 2017 (ďalej len „Exekučný poriadok“). V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že oprávnený sa proti povinným 1/ a 2/ domáhal vykonania exekúcie pre vymoženie sumy 4 147,81 eur s príslušenstvom na podklade zmenkového platobného rozkazu Okresného súdu Bratislava V z 30. októbra 2007, č. k. 3Zm/422/2007-16. Z pripojeného súdneho spisu Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 3Zm/422/2007 exekučný súd dospel k záveru, že vo veci samej rozhodol Okresný súd Bratislava V len na podklade tvrdení oprávneného uvedených v návrhu na vydanie zmenkového platobného rozkazu, a to výlučne na podklade originálu predloženej zmenky. Zo spisu nevyplýva, že by zmenkový súd pred vydaním exekučného titulu skúmal právny dôvod vystavenia zmenky. Vlastný právny vzťah týkajúci sa právneho predchodcu oprávneného a povinných 1/ a 2/ vznikol na podklade spotrebiteľskej zmluvy. Spotrebiteľský charakter právneho vzťahu podľa názoru súdu prvej inštancie vyplýva z toho, že Zmluva o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere z 22. júla 2005, ktorá bola zabezpečená zmenkou, bola uzavretá právnym

predchodcom oprávneného v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a povinnými 1/ a 2/, ktorí nekonali v rámci predmetu obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Zmenkový súd sa podľa zistení exekučného súdu nezaoberal obsahom spotrebiteľskej zmluvy, v súvislosti s ktorou vznikol vymáhaný nárok. Keďže zmenkový súd vôbec neskúmal spotrebiteľskú zmluvu, plnenie z ktorej bolo zabezpečené predloženou zmenkou, je nepochybné, že v základnom konaní nebolo prihliadnuté na prípadné neprijateľné podmienky, obmedzenie alebo neprípustnosť použitia zmenky, prípadne na rozpor s dobrými mravmi alebo zákonom. V posudzovanej veci teda oprávnený nepreukázal, že nie je daný dôvod na zastavenie exekúcie podľa ustanovenia § 57 ods. 1 písm. m/ Exekučného poriadku s poukazom na ustanovenie § 243f ods. 4 Exekučného poriadku. Preto súd prvej inštancie vychádzal z prezumpcie dôvodu na zastavenie exekúcie v zmysle ustanovenia § 243f ods. 6 Exekučného poriadku.

2. Na odvolanie oprávneného Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 22. augusta 2016, č. k. 16CoE/360/2016-72 napadnuté uznesenie exekučného súdu ako vecne správne potvrdil (§ 387 ods. 1 C. s. p.). V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol, že účelom zákona č. 438/2015 Z. z., ktorým sa menil a dopĺňal Občiansky súdny poriadok a ktorým sa menili a dopĺňali niektoré zákony, je zvýšiť ochranu spotrebiteľa v súdnych konaniach pred všeobecnými súdmi Slovenskej republiky. Právnu úpravou sa malo zamedziť, aby nedochádzalo k zneužitiu niektorých právnych inštitútov (napr. zmenky) proti spotrebiteľom a zabezpečiť, aby nedochádzalo k vydávaniu rozsudkov, ktoré potvrdzujú nároky veriteľov dosahujúce príslušenstvo vo výške dosahujúcej úžeru. V exekučných konaniach prebiehajúcich na podklade exekučného titulu vydaného v konaní, v ktorom nebola účastníkovi poskytnutá primeraná ochrana, je nevyhnutné sa vysporiadať s otázkou ochrany spotrebiteľa. Z doplnenia návrhu na vykonanie exekúcie doručeného súdu prvej inštancie 22. januára 2016 podľa odvolacieho súdu možno vyvodiť, že právny vzťah medzi právnym predchodcom oprávneného a povinnými 1/ a 2/ vznikol na základe spotrebiteľskej zmluvy.

3. Nakoľko súd v základnom konaní vôbec neskúmal spotrebiteľskú zmluvu, je podľa názoru odvolacieho súdu nepochybné, že v základnom konaní nebolo prihliadnuté na prípadné neprijateľné podmienky, obmedzenie alebo neprípustnosť použitia zmenky, prípadne rozpor s dobrými mravmi alebo zákonom. Z dôkazov predložených oprávneným nevyplýva, že by sa zmenkový súd zaoberal spotrebiteľským charakterom právneho vzťahu medzi oprávneným (jeho právnym predchodcom) a povinnými 1/ a 2/, a že by prihliadal na okolnosti uvedené v ustanovení § 57 ods. 1 písm. m/ Exekučného poriadku. Zároveň odvolací súd poukázal na spoločné stanovisko občianskoprávneho kolégia a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R 93/2015 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8/2015.

4. Zmenka bola povinným 1/ vystavená 26. februára 2007 a povinný 2/ vystupoval ako zmenkový ručiteľ, pričom ustanovenie § 4 ods. 7 zákona č. 258/2001 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2007 upravovalo, že ak spotrebiteľ použije na splnenie záväzku zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere zmenku alebo šek, musí si veriteľ počínať tak, aby boli zachované všetky práva spotrebiteľa, ktoré vyplývajú zo zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru. Povinnosť súdu posúdiť uplatnený nárok aj z hľadiska súladu s dobrými mravmi je zvýraznená v tých prípadoch, keď ju účastník výslovne namieta, musí však na ňu prihliadať aj v prípadoch, kedy takýto rozpor zistí súd sám a táto povinnosť sa vzťahuje aj na prieskumnú činnosť v konaniach, ktoré prebiehali pred uvedenou novelou. Z uvedeného dôvodu odvolací súd skonštatoval, že oprávnený nepreukázal, že nie je daný dôvod na zastavenie exekúcie podľa ustanovenia § 57 ods. 1 písm. m/ Exekučného poriadku, pričom tento nedostatok neodstránil ani v odvolacom konaní.

5. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal dňa 7. novembra 2016 dovolanie oprávnený z dôvodu, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, pričom rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá ešte nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená (ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. v spojení s § 432 C. s. p.). Oprávnený navrhol dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ako aj uznesenie súdu prvej inštancie zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. Dovolateľ uviedol, že sa so závermi odvolacieho súdu nestotožňuje. V zmysle ustanovenia § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31. decembra 2007 spotrebiteľskými zmluvami sú kúpna zmluva, zmluva o dielo alebo iné odplátne zmluvy upravené v ôsmej časti tohto zákona a zmluva podľa § 55, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy. V zmysle uvedeného zákonného ustanovenia nemôže byť podľa žalobcu úverová zmluva považovaná za spotrebiteľskú zmluvu. Zároveň oprávnený uviedol, že podľa ustanovenia § 1 ods. 2 písm. a/ zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení účinnom do 31. decembra 2007 sa zákon nevzťahuje na zmluvy o poskytnutí úveru na účely nadobudnutia existujúcich alebo projektovaných nehnuteľností, dodatočné alebo ďalšie stavebné úpravy dokončených stavieb a ich údržbu. Úver poskytnutý na základe úverovej zmluvy bol v zmysle jej článku I ods. 2 na stavebný účel, t. j. na nadobudnutie existujúcich alebo projektovaných nehnuteľností, dodatočné alebo ďalšie stavebné úpravy dokončených stavieb a ich údržby. Preto nie je možné úverovú zmluvu považovať ani za zmluvu o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona č. 258/2001 Z. z. Podľa oprávneného súd pri posudzovaní naplnenia dôvodov na zastavenie exekúcie neaplikoval všeobecne záväzné právne predpisy platné a účinné v čase uzatvorenia úverovej zmluvy, vystavenia zmenky, resp. v čase vydania zmenkového platobného rozkazu, a teda vec nesprávne právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu.

7. Oprávnený namietal aj tú skutočnosť, že ak by v danom prípade aj išlo o spotrebiteľskú zmluvu, súd nie je oprávnený zastaviť exekúciu len na základe konštatovania, že súd, ktorý vydal zmenkový platobný rozkaz, neprihliadol na neprijateľné zmluvné podmienky, obmedzenie alebo neprípustnosť použitia zmenky, alebo rozpor s dobrými mravmi alebo so zákonom, bez toho, aby preskúmal, posúdil a mal za preukázané, že neprijateľné zmluvné podmienky, obmedzenie alebo neprípustnosť použitia zmenky alebo rozpor s dobrými mravmi alebo so zákonom v konkrétnom prípade skutočne existujú, ako to bolo v prípade zastavenia exekúcie napadnutým uznesením. Iba konštatovanie, že súd v základnom konaní neprihliadol na neprijateľné zmluvné podmienky, obmedzenie alebo neprípustnosť použitia zmenky, alebo rozpor s dobrými mravmi alebo so zákonom, bez toho, aby bolo zistené, či predmetné skutočnosti reálne existujú (existovali), ako dôvod zastavenia exekúcie neobstoí, nakoľko by došlo k závažnému zásahu do právnej istoty oprávneného. Z tohto dôvodu je dovolateľ toho názoru, že súd pri posudzovaní naplnenia dôvodov na zastavenie exekúcie vec nesprávne právne posúdil tým, že síce aplikoval správnu právnu normu (§ 243f ods. 4 Exekučného poriadku), ale ju nesprávne vyložil, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu nebola ešte vyriešená, čím je založený dovolací dôvod podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

8. Povinní 1/ a 2/ sa k dovolaniu oprávneného písomne nevyjadrili.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podal včas oprávnený ako účastník exekučného konania, v neprospech ktorého bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom (§ 419 a nasl. C. s. p.).

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je nepochybne tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v súdnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých súd môže konať a rozhodnúť vo veci. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

11. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

12. S účinnosťou od 1. júla 2016 došlo k zásadnému zúženiu možnosti podať dovolanie proti rozhodnutiam odvolacieho súdu. Účelom zákonodarcu bolo vrátiť najvyššiemu súdu jeho primárnu úlohu pri rozhodovaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch, dovolaniach. Bola obmedzená možnosť podať dovolanie len na meritórne rozhodnutia (rozsudkové výroky) a z nemeritórnych rozhodnutí len voči tým, ktorými sa konanie končí (odmietnutie zastavenie a pod.). Dôvodom je dôsledné a koncepčné uplatňovanie princípu mimoriadnosti opravných prostriedkov v tom zmysle, že na ich uplatnenie nie je právny nárok a navrhovateľ musí splniť prísnejšie podmienky prípustnosti (viď Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. C. H. Beck: Praha, 2016, s. 1408). Senát najvyššieho súdu rozhodujúci vo veci uvádza, že tento úmysel zákonodarcu bol legislatívne zakotvený iba v ustanovení § 420 C. s. p., v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak došlo k niektorej z vád uvedených pod písm. a/ až f/. Na rozdiel od ustanovenia § 420 C. s. p. podľa § 421 ods. 1 C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola riešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

13. Vo veci rozhodujúci senát najvyššieho súdu uvádza, že otázku prípustnosti dovolania v exekučných konaniach začatých do 31. marca 2017 (§ 243h ods. 1 Exekučného poriadku) podľa ustanovenia § 421 C. s. p. posudzoval už vo svojom skoršom rozhodnutí (uznesenie z 27. júna 2017, sp. zn. 3Oboer/5/2017). V predmetnom rozhodnutí vo veci rozhodujúci senát dovolacieho súdu skonštatoval, že dovolanie podané proti uzneseniu odvolacieho súdu o zastavení exekúcie je prípustné nielen podľa ustanovenia § 420 C. s. p., ale aj podľa ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p. Prípustnosť dovolania v danom prípade nie je vylúčená Exekučným poriadkom ako osobitným predpisom s poukazom na ustanovenie § 9a ods. 2 Exekučného poriadku, podľa ktorého sa v exekučnom konaní primerane použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku. Exekučný poriadok neobsahuje osobitnú úpravu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, preto sa použije právna úprava § 419 a nasl. C. s. p. Prípustnosť dovolania v exekučnom konaní proti rozhodnutiam odvolacieho súdu podaného podľa ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p. nevylučuje ustanovenie § 421 ods. 2 C. s. p., podľa ktorého dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ C. s. p. Uznesenie o zastavení exekúcie (a ani iné uznesenie vydané v exekučnom konaní) ako rozhodnutie vydané podľa osobitného predpisu (Exekučného poriadku), nie je taxatívne vymenované v ustanovení § 357 písm. a/ až n/ C. s. p. Zároveň uznesenie o zastavení exekúcie vydané podľa osobitného predpisu nie je možné považovať za uznesenie o zastavení konania podľa § 357 písm. a/ C. s. p. Za uznesenie o zastavení konania v zmysle ustanovenia § 357 písm. a/ C. s. p. možno považovať iba taký prípad, kedy došlo k zastaveniu konania začatého podľa Civilného sporového poriadku z dôvodov upravených Civilným sporovým poriadkom. Pre posúdenie prípustnosti dovolania proti uzneseniu o zastavení exekúcie z hľadiska vymedzenia konkrétneho dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 C. s. p. je potrebné prihliadať na čl. 2 ods. 2 Základných princípov Civilného sporového poriadku, v zmysle ktorého každý, kto sa obráti na súd (vrátane dovolacieho súdu) môže legitímne očakávať, že jeho vec bude rozhodnutá spravodlivo. Na podporu záveru o prípustnosti dovolania proti uzneseniu o zastavení exekúcie aj z existencie niektorého z dovolacích dôvodov v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p. najvyšší súd poukazuje na skutočnosť, že zákon pripúšťa dovolanie aj podľa ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p. proti uzneseniu, ktorým sa rozhodlo o návrhu na uznanie cudzieho rozhodnutia, o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia a vo veciach výkonu cudzieho rozhodnutia (§ 357 písm. o/ C. s. p.). Z uvedeného vyplýva, že dovolanie podľa ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p. je prípustné aj v prípade vykonávacieho, t. j. exekučného konania. Uvedený právny názor zastáva vo veci rozhodujúci senát najvyššieho súdu aj v rozhodovanej veci a konštatuje, že dovolanie oprávneného je procesne prípustné. Zároveň dovolací súd uvádza, že vzhľadom na prechodné ustanovenie § 243h ods. 1 Exekučného poriadku sa na exekučné konania začaté do 31. marca 2017 nevzťahuje ustanovenie § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017. Ustanovenie § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017 vylučuje podanie dovolania a dovolania generálneho prokurátora výlučne v exekučných konaniach,

ktoré začali od 1. apríla 2017.

14. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (písm. a/), ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písm. b/) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

15. Dovolateľ svoje dovolanie vymedzil dovolacím dôvodom v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., a to že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

16. Uvedený dôvod prípustnosti dovolania predpokladá, že právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Právna úprava účinná od 1. júla 2016 dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená.

17. V rozhodovanej veci je otázkou zásadného právneho významu, či mohol exekučný súd zastaviť exekúciu len na základe konštatovania, že súd, ktorý zmenkový platobný rozkaz vydal, neprihliadol na prípadné neprijateľné zmluvné podmienky, obmedzenie alebo neprípustnosť použitia zmenky, alebo rozpor s dobrými mravmi alebo so zákonom, bez toho aby sám mal za preukázané, že neprijateľné zmluvné podmienky, obmedzenie alebo neprípustnosť použitia zmenky, alebo rozpor s dobrými mravmi alebo so zákonom v konkrétnom prípade skutočne existujú. Zároveň otázkou zásadného právneho významu je aj to, či možno zmluvu o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere z 22. júla 2005 (ďalej len „úverová zmluva“ v príslušnom gramatickom tvare) uzavretú medzi právnym predchodcom oprávneného a povinnými 1/ a 2/ považovať za spotrebiteľskú zmluvu, keď sa ustanovenie § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka a ustanovenie § 1 ods. 2 písm. a/ zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch na predmetnú zmluvu nevzťahujú.

18. Dovolací súd sa zaoberal tým, či je daný dovolací dôvod uplatnený dovolateľom, teda správnosťou právneho posúdenia veci odvolacím súdom, keďže predmetná otázka nebola ešte v rozhodovacej činnosti odvolacieho súdu vyriešená a je daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Právne posúdenie veci je všeobecne nesprávne, ak odvolací súd posúdil vec podľa právnej normy, ktorá sa na zistený skutkový stav nevzťahuje, prípadne správnu právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

19. Zákonom č. 438/2015 Z. z. s účinnosťou od 23. decembra 2015 boli novelizované viaceré zákony, vrátane zákona č. 191/1950 Zb. zmenkového a šekového, Občianskeho zákonníka, Občianskeho súdneho poriadku a Exekučného poriadku. Účelom uvedeného zákona bolo zvýšiť ochranu spotrebiteľa v súdnych konaniach pred všeobecnými súdmi. Týmto zákonom bola zavedená povinnosť súdu skúmať, či v rámci uplatneného nároku zo zmenky, táto nevznikla zo vzťahu so spotrebiteľom, a to v rámci základného konania, ako aj vo vykonávacom (exekučnom) konaní.

20. Podľa ustanovenia § 39 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 23. decembra 2015, v návrhu na vykonanie exekúcie na podklade rozhodnutia, ktorým sa priznal nárok zo zmenky proti povinnému, ktorý je fyzickou osobou oprávnený opísať aj rozhodujúce skutočnosti týkajúce sa vlastného vzťahu s povinným. Skutočnosti podľa prvej vety je povinný opísať aj oprávnený, ktorý svoje právo preukazuje nepretržitým radom indosamentov. K návrhu na vykonanie exekúcie sa pripoja dôkazy, ktoré tieto skutočnosti osvedčujú.

21. Podľa ustanovenia § 57 ods. 1 písm. m/ Exekučného poriadku v znení účinnom od 23. decembra 2015 dôvodom na zastavenie exekúcie je, ak rozhodnutie, ktoré je podkladom na vykonanie exekúcie, bolo vydané v konaní, v ktorom sa uplatňoval nárok zo zmenky a vyšlo najavo, že vymáhaný nárok vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou a nebolo prihliadnuté na 1. neprijateľné zmluvné

podmienky, 2. obmedzenie alebo neprípustnosť použitia zmenky, alebo 3. rozpor s dobrými mravmi alebo so zákonom.

22. Podľa ustanovenia § 243f ods. 1 Exekučného poriadku v znení účinnom od 23. decembra 2015, v exekučných konaniach, ktoré sa začali pred účinnosťou tohto zákona a v ktorých sa odo dňa účinnosti tohto zákona vyžadujú pri podaní návrhu na vykonanie exekúcie náležitosti podľa § 39 ods. 4 je oprávnený povinný doplniť návrh na vykonanie exekúcie podľa § 39 ods. 4 do 30 dní odo dňa účinnosti tohto zákona.

23. Podľa ustanovenia § 243f ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 23. decembra 2015, ak sa v konaniach podľa odseku 1 nepreukáže opak, platí, že sú tu dôvody na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. m/.

24. Podľa ustanovenia § 243f ods. 6 Exekučného poriadku v znení účinnom od 23. decembra 2015, ak oprávnený návrh na vykonanie exekúcie doplní v lehote podľa odseku 1, súd preskúma, či je daný dôvod na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. m/, a ak exekúciu nezastaví, rozhodne o pokračovaní exekúcie.

25. V zmysle citovanej právnej úpravy oprávnený, ktorý v exekučnom konaní vymáha nárok zo zmenky na základe vykonateľného exekučného titulu od povinného ako fyzickej osoby, bol po účinnosti novely Exekučného poriadku uskutočnenej zákonom č. 438/2015 Z. z. povinný do 30 dní doplniť návrh na vykonanie exekúcie o opísanie rozhodujúcich skutočností, ktoré sa týkajú jeho vlastného vzťahu (prípadne vzťahu právneho predchodcu) s povinným, ako aj priložiť dôkazy, ktoré tieto skutočnosti osvedčujú. Medzi tieto dôkazy možno zaradiť zmenku, zmluvu uzavretú medzi oprávneným (jeho právnym predchodcom) a povinným, jej prípadne prílohy a dohodu o vyplnení zmenky. Ak si oprávnený túto zákonnú povinnosť splnil, je povinnosťou exekučného súdu preskúmať, či je alebo nie je daný dôvod na zastavenie exekúcie podľa ustanovenia § 57 ods. 1 písm. m/ Exekučného poriadku (vid' § 243f ods. 6).

26. Povinnosťou exekučného súdu je z oprávneným predloženého doplnenia návrhu na vykonanie exekúcie preskúmať, či:

a) vymáhaný nárok vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, pričom existencia spotrebiteľského vzťahu musí vychádzať z právnej normy účinnej v čase vzniku tohto právneho vzťahu (Občiansky zákonník, prípadne zákon o spotrebiteľských úveroch) a

b) či spotrebiteľská zmluva obsahovala neprijateľné zmluvné podmienky, na ktoré súd v základnom konaní neprihliadal, alebo súd v základnom konaní neprihliadal na zákonné obmedzenie alebo neprípustnosť použitia zmenky v spotrebiteľských vzťahoch, alebo plnenie priznané zo zmenky je v rozpore s dobrými mravmi alebo so zákonom.

27. Preskúmovacia povinnosť exekučného súdu uvedená v bode 26 vyplýva aj zo spoločného stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. októbra 2015 R 93/2015 publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8/2015, ktoré je aplikovateľné nielen na základné konanie (konanie o veci samej), ale aj na exekučné konanie a podľa ktorého:

I. Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že:

1. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;

2. pokiaľ súd nevzhliadne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúc ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom

práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

28. Na základe uvedeného dôvod na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. m/ Exekučného poriadku v spojení s § 243f ods. 4 Exekučného poriadku je daný, ak oprávnený v zákonom stanovenej lehote nedoplnil svoj návrh na vykonanie exekúcie, alebo síce návrh na vykonanie exekúcie doplnil, ale ide o nárok vzniknutý zo spotrebiteľskej zmluvy a súd v základnom konaní neprihliadol na konkrétne existujúce neprijateľné zmluvné podmienky v neprospech spotrebiteľa, prípadne v spotrebiteľskej veci súd neprihliadol na existujúce zákonné obmedzenie alebo existujúcu neprípustnosť použitia zmenky. Povinnosťou súdu v exekučnom konaní je vyhodnotiť, v akej miere je uplatnený nárok zo zmenky primeraný a nad tento rámec vymożenie nároku nepripustiť.

29. Exekučný súd zastaví exekúciu podľa § 57 ods. 1 písm. m/ Exekučného poriadku v spojení s § 243f ods. 4 Exekučného poriadku, ak má jednotlivé dôvody pre zastavenie predpokladané právnu normou preukázané (viď bod 28 vyššie). Tieto skutočnosti však musí exekučný súd skúmať z individuálnych okolností každého jednotlivého prípadu, ktoré vychádzajú zo skutkových zistení na základe oprávneným predložených dokladov podľa ustanovenia § 39 ods. 4 Exekučného poriadku v spojení s § 243f ods. 1 Exekučného poriadku.

30. V rozhodovanej veci si oprávnený predložením zákonom vyžadovaných dokladov splnil dôkazné bremeno a úlohou exekučného súdu bolo na základe doplnenia návrhu na vykonanie exekúcie posúdiť splnenie, resp. nesplnenie podmienok pre ďalšie vedenie exekúcie (viď bod 26 vyššie) a následne rozhodnúť o zastavení exekúcie (§ 57 ods. 1 písm. m/ Exekučného poriadku), prípadne rozhodnúť o pokračovaní exekúcie (§ 243f ods. 6 Exekučného poriadku).

31. Rovnaké závery vyslovil vo veci rozhodujúci senát aj vo svojich skorších rozhodnutiach, v uznesení z 27. júna 2017, sp. zn. 3Oboer/5/2017 a v uznesení z 24. augusta 2017, sp. zn. 3Oboer/10/2017.

32. V dovolaní napadnutom uznesení odvolací súd skonštatoval, že nakoľko súd v základnom konaní vôbec neskúmal spotrebiteľskú zmluvu, je nepochybné, že v základnom konaní nebolo prihliadnuté na prípadné neprijateľné podmienky, obmedzenie alebo neprípustnosť použitia zmenky, prípadne rozpor s dobrými mravmi alebo zákonom, pričom podľa jeho názoru z dôkazov predložených oprávneným nevyplyva, že by sa zmenkový súd zaoberal spotrebiteľským charakterom právneho vzťahu účastníkov konania, a že by prihliadal na okolnosti uvedené v ustanovení § 57 ods. 1 písm. m/ Exekučného poriadku. Tým, že odvolací súd na základe oprávneným predložených listinných dôkazov neskúmal, či súd v základnom konaní neprihliadol na konkrétne uvedené neprijateľné zmluvné podmienky, prípadné existujúce obmedzenie alebo neprípustnosť použitia zmenky, alebo na prípadný rozpor s dobrými mravmi, vec nesprávne právne posúdil z hľadiska existencie dôvodov na zastavenie exekúcie podľa ustanovenia § 57 ods. 1 písm. m/ Exekučného poriadku v spojení s § 243f ods. 4 Exekučného poriadku.

33. Dovolací súd zároveň uvádza, že odvolací súd nesprávne posúdil aj povahu právneho vzťahu medzi právnym predchodcom oprávneného a povinnými. Podľa ustanovenia § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom k 22. júlu 2005 (t. j. ku dňu uzavretia úverovej zmluvy) spotrebiteľskými zmluvami sú kúpna zmluva, zmluva o dielo alebo iné odplatné zmluvy upravené v ôsmej časti tohto zákona a zmluva podľa § 55, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy. S poukazom na prechodné ustanovenie § 879j k úpravám účinným od 1. januára 2008 sa ustanoveniami účinnými od 1. januára 2008 spravujú aj právne vzťahy vzniknuté do 31. decembra 2007 s výnimkou, že vznik týchto právnych vzťahov ako aj nároky z nich vzniknuté do 31. decembra 2007 sa posudzujú podľa doterajších predpisov. V rozhodovanej veci nárok oprávneného (resp. jeho právneho predchodcu) vznikol do 31. decembra 2007. Z tohto dôvodu je podľa dovolacieho súdu bez

uvedenia ďalších skutočností aplikácia ustanovenia § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1. januára 2008 odvolacím súdom (a aj súdom prvej inštancie) na posúdenie úverovej zmluvy z 22. júla 2005 nesprávna. Najvyšší súd pritom poukazuje aj na ustanovenie § 2 ods. 1 písm. a/ zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom k 22. júlu 2005, podľa ktorého sa zákon o spotrebiteľských úveroch nevzťahuje na zmluvy o poskytnutí úveru na účely nadobudnutia existujúcich alebo projektovaných nehnuteľností, dodatočné alebo ďalšie stavebné úpravy dokončených stavieb a ich údržbu. Zmluva predložená oprávneným pritom podľa svojho obsahu predstavuje zmluvu uvedenú v ustanovení § 1 ods. 2 písm. a/ zákona o spotrebiteľských úveroch, pričom odvolací súd na túto skutočnosť pri svojom rozhodovaní neprihliadol. Uvedené skutočnosti odvolací súd pritom vôbec nevzal pri svojom rozhodovaní do úvahy, čím vec nesprávne právne posúdil.

34. Najvyšší súd preto konštatuje, že oprávnený dôvodne namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnych otázok, ktoré ešte neboli v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu vyriešené, pričom odvolací súd tieto otázky nesprávne právne posúdil.

35. Vzhľadom na dôvodnosť dovolania dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 C. s. p.). Pretože dôvody, pre ktoré bolo zrušené uznesenie odvolacieho súdu, sa vzťahujú aj na rozhodnutie exekučného súdu a nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením odvolacieho súdu, najvyšší súd zrušil aj uznesenie súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 C. s. p.) a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 C. s. p.).

36. Dovolací súd zároveň zrušil aj uznesenie súdu prvej inštancie zo 14. októbra 2016, č. k. 5Er/19/2008-87 o náhrade trov exekúcie. Na odôvodnenie tohto záveru dovolací súd uvádza, že v danom prípade nebol viazaný rozsahom podaného mimoriadneho opravného prostriedku s poukazom na ustanovenie § 439 písm. a/ C. s. p. V prípade závislosti výrokov môže dovolací súd prejednať aj závislý výrok bez toho, aby bol dovolateľom napadnutý. Vtedy sa účinky dovolania vzťahujú aj na tento nenapadnutý, ale závislý výrok. Závislosť výrokov od seba závisí od konkrétneho právneho vzťahu. O závislosti možno hovoriť vtedy, ak medzi výrokmi existuje istý vzťah prejudiciality. Judikatúra najvyššieho súdu (R 73/2004) ustálila, že závislým výrokom môže byť nielen dovolaním nedotknutý výrok tvoriaci súčasť napadnutého rozhodnutia, ale aj výrok, ktorý je obsahom iného, samostatného rozhodnutia v danej veci. Rozhodnutie o náhrade trov exekúcie predstavuje závislý výrok od výroku o zastavení exekúcie, pričom zrušením uznesenia o zastavení exekúcie stratilo uznesenie o náhrade trov exekúcie svoj podklad.

37. V ďalšom konaní bude úlohou exekučného súdu v naznačenom smere posúdiť, že zmluva uzavretá medzi právnym predchodcom oprávneného a povinnými 1/ a 2/ je spotrebiteľskou zmluvou. Ak bude mať za to, že zmluva uzavretá medzi právnym predchodcom oprávneného a povinnými 1/ a 2/ je spotrebiteľskou zmluvou a následne posúdi na základe vyššie vysloveného právneho názoru dovolacieho súdu, či v rozhodovanej veci je daný dôvod na zastavenie exekúcie podľa ustanovenia § 57 ods. 1 písm. m/ Exekučného poriadku v spojení s § 243f ods. 4 Exekučného poriadku (viď body 25 až 31 vyššie).

38. Súd prvej inštancie a odvolací súd sú v ďalšom konaní viazaní právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení (§ 455 C. s. p.).

39. V konečnom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

40. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.